

Asia: VN/31908/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi terveydenhuoltolain muuttamisesta sekä siihen liittyviksi laeiksi (sairaalat)

Lausunnonantajan lausunto

Kommentit leikkaustoimintaa koskevista muutosehdotuksista (terveydenhuoltolaki 45 §)

Kts. kohta tiivistelmä

Kommentit kiireellisen hoidon tarpeen arviota ja kiirevastaanottotoimintaa koskevista säännösehdoista (terveydenhuoltolain 50 §:n 1 ja 2 momentti)

-

Kommentit monierikoisalaisen ympärivuorokautisen päivystyksen keskittämistä koskevista säännösehdoista (terveydenhuoltolain 50 §:n 3-5 momentit ja voimaansäilyttämislain 59 §:n kumoaminen)

-

Kommentit ympärivuorokautista perusterveydenhuollon tai akuuttilääketieteen päivystystä koskevista sääntelyehdoista (terveydenhuoltolain 51 §:n 6 momentti)

-

Mahdolliset muut hallituksen esitystä koskevat kommentit

Kts. kohta tiivistelmä

Kommentit muista säädösmuutosehdoista

-

Kommentit esityksen vaikutusarvioista

Kts. kohta tiivistelmä

Tiivistelmä annettavan lausunnon sisällöstä

Mehiläinen kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä sairaalaverkon ja terveydenhuoltolain muuttamiseksi. Esityksessä ehdotetaan muutoksia ympärivuorokautista

terveydenhuollon päivystystä sekä leikkaustoimintaa koskevaan sääntelyyn. Jatkossa kullakin hyvinvointialueella olisi yksi nimetyllä paikkakunnalla sijaitseva yliopistollinen sairaala tai keskussairaala, jossa on väestölle avointa ja sairaalan toiminnan varmistavaa monierikoisalaista ympärivuorokautista päivystystä.

Ehdotuksessa lisäksi lievennettäisiin edellytystä, jonka mukaan leikkaustoiminta, joka edellyttää leikkaussaliolosuhteita ja anestesiaa, tulee kokonaisuudessaan koota niihin sairaaloihin, joissa on monierikoisalainen ympärivuorokautinen päivystys. Osaa leikkaussaliolosuhteita ja anestesiaa edellyttävästä päiväkirurgiasta ja lyhytjälkihoitoisesta eri erikoisalojen leikkaustoiminnasta voisi suorittaa laissa nimetyissä sairaaloissa. Lisäksi muissakin terveydenhuollon toimintayksiköissä voisi suorittaa tiettyjä anestesilogista osaamista edellyttäviä kevyttä nukutusta tai puudutusta vaativia toimenpiteitä. Yllä kuvatuista leikkauksista ja toimenpiteistä säädettäisiin myöhemmin asetuksella. Laissa myös selkeytettäisiin sääntelyä siitä, millä edellytyksin leikkauksia ja muita edellä mainittuja toimenpiteitä voisi hankkia muilta palveluntuottajilta.

Mehiläinen kommentoi tässä lausunnossa ensisijaisesti leikkaustoimintaan liittyvää sääntelyä. Mehiläinen Länsi-Pohja on jättänyt hallituksen esityksestä oman lausuntonsa.

Mehiläinen pitää myönteisenä sitä, että lainsäädännöllä selkiytetään nykyistä tilannetta siltä osin, mitä päiväkirurgian hankkimiseen yksityiseltä sektorilta tulee. On hyvä, että tilanne on jatkossa lainsäädännöllisesti selkeä. Mehiläinen katsoo kuitenkin, että erityisesti lainsäädännön perusteluissa sekä potentiaalisesti myös lainsäädäntöä täydentävissä asetuksissa rajataan yksityiseltä palveluntuottajalta hankittavia leikkauksia liian tiukasti. Tämä koskee esimerkiksi tekonivelkirurgiaa.

Mehiläinen huomauttaa, että yksityisellä sektorilla harjoitetaan tälläkin hetkellä leikkaustoimintaa useilla eri erikoisaloilla potilasturvallisesti ja laadukkaasti. Jatkossa samoja leikkauksia olisi mahdollista toteuttaa yksityisellä sektorilla asiakkaan toimiessa itse maksajana, mutta ei hyvinvointialueen tilaamana.

Mehiläinen yhtyy HUS:n näkemukseen siitä, että yksityinen, esimerkiksi palvelusetelillä hankittu palvelutuotanto voi muodostaa merkittävän varoventtiin erikoissairaanhoidon toiminnalle esimerkiksi hoitopääsyn pitkittyessä merkittävästi (esimerkiksi tekonivelkirurgiassa), ja mahdollisuus yksityisten palvelujen käyttöön tällaisissa tilanteissa esimerkiksi palvelusetelillä olisi syytä sallia. Yhdymme myös HUS:n esitykseen sääntelyn väljentämistä erottamattoman toiminnallisen yhteyden sekä välittömän läheisyyden määritelmästä.

Mehiläinen kiinnittää huomioita myös siihen, että lääketiede ja eri leikkaustekniikat kehittyvät jatkuvasti. Esimerkiksi se millaisia leikkauksia on mahdollista toteuttaa potilasturvallisesti ilman samassa sairaalassa toteutettavaa ympärivuorokautista päivystystä, vaihtelee suuresti eri yksiköiden välillä mm. niiden sijainnin mukaan. Samoin se, minkälaiset leikkaukset voidaan toteuttaa ns.

päiväkirurgiana tai lyhyellä seurannalla, muuttuu ajan saatossa. Esimerkkinä voidaan käyttää tekonivelkirurgiaa, jota Suomen terveydenhuollossa suoritetaan potilaan kokonaistilanteen perusteella niin päiväkirurgiana, lyhytjälkihoitoisena kirurgiana kuin raskaampaa jälkihoitoa vaativana kirurgiana. Onkin syytä huolehtia siitä, ettei regulaatiolla jäykistetä toimintaa perusteettomasti. Myös päiväkirurgian määritelmää tulisi laventaa esityksessä nyt määritellystä.

Lopuksi Mehiläinen haluaa todeta, että yksityisen sektorin korkealaatuinen kapasiteetti on nykyisessä erikoissairaanhoidon jonotilanteessa syytä hyödyntää täysimääräisesti myös julkisten palveluiden osalta potilasturvallisuus ja hoitoketjujen sekä asiakkaan hoidon laatu yhteistyössä turvaten.

Kommentit sosiaalipäivystystä koskevasta erillisestä muistiosta

-

Lampinen Marina
Mehiläinen